

ВАРНЕНСКИ СВОБОДЕН УНИВЕРСИТЕТ “ЧЕРНОРИЗЕЦ ХРАБЪР”

Ю Р И Д И Ч Е С К И Ф А К У Л Т Е Т

КОНСПЕКТ ПО

ГРАЖДАНСКО ПРАВО - ОБЩА ЧАСТ

1. Понятие за гражданско право. Частно, публично, гражданско право. Дуализъм и монизъм на частното право. Потребителско право. Съпоставка на гражданското с търговското, трудовото, международното частно и гражданскопроцесуалното право.
2. Система на гражданското право. Обща част на гражданското право - предмет и система.
3. Основни принципи на гражданското право. Развитие и кодификация на българското гражданско право.
4. Обективно гражданско право. Източници на гражданското право - понятие, видове. Първични и вторични нормативни източници. Нормативни актове, правни и търговски обичаи.. Решения на Конституционния съд и на административните съдилища, отменящи подзаконовни нормативни актове.
5. Международни и наддържавни източници на частното право. Регламенти и директиви на ЕС.
6. Съдебна практика и общи тълкувателни актове решения на ВКС и ВАС. Значение на правилата на морала за гражданското право. Доктрината и справедливостта.
7. Видове гражданскоправни норми.
8. Действие на гражданскоправните норми по време. Обратно действие, действие спрямо заварени правоотношения, преживяване на гражданския закон. Преустановяване действието на гражданския закон. Действие по място и спрямо лицата.
9. Тълкуване на гражданския закон - понятие, правна уредба. Предмет и цел на тълкуването. Тълкувателни теории.
10. Видове тълкуване на гражданския закон.
11. Нисша и висша критика на гражданския закон. Прилагане на гражданскоправните норми. Субсидиарно правоприлагане.
12. Празнини в гражданското право и способи за преодоляването им. Аналогия на закона и на правото, прилагане с аргумент от противното, за по-силното основание и др.
13. Субсидиарно правоприлагане. Правоприлагане по аналогия, по аргумент от противното и за по-силното основание.

14. Гражданско правоотношение - понятие, обща характеристика, видове.
15. Субективното гражданско право - теории за същността му, понятие, значението на интереса.
16. Притезанието, претенцията и правото на иск.
17. Видове субективни права. Възражение.
18. Преобразуващи субективни права.
19. Правно задължение. Видове правни задължения.
20. Упражняване на субективни права и изпълнение на правни задължения. Погасяване на правни задължения. Отказ от субективни права. Колизия при упражняването. Граници на упражняването. Злоупотреба с право.
21. Промяна на субектите на гражданското правоотношение. Обезпечаване на граждански субективни права.
22. Доказване на субективните права. Видове документи в гражданското право.
23. Видове защита на субективните граждански права. Правна защита на потребителите
24. Субекти на гражданското право - понятие и видове. Правоспособност на физическите лица - понятие, начало и край, съдържание, същност. Ограничаване на правоспособността.
25. Дееспособност на физическите лица - понятие и степени.
26. Поставяне под запрещение - ред и правно действие. Настойничество и попечителство. Прекратяване на запрещението.
27. Правна индивидуализация на физическите лица.
28. Актове за гражданско състояние - понятие и видове. Съставяне на актове въз основа на съдебно решение. Отбелязвания. Правно действие на актовете за гражданско състояние.
29. Безвестно отсъствие и обявяване на смърт.
30. Юридически лица - понятие, историческо развитие, теории за същността им. Видове юридически лица.
31. Системи за възникване на юридическите лица. Преобразуване - форми.
32. Прекратяване, ликвидация, несъстоятелност, заличаване на юридическите лица.
33. Правоспособност и органи на юридическите лица.
34. Държавата като субект на гражданското право. Гражданскоправен режим на учрежденията.
35. Гражданскоправен режим на общините. Отговорност на държавата и общините за вреди, причинени от техни органи.
36. Търговски дружества – понятие, видове. Кооперации.
37. Юридически лица със специална правосубектност – правен режим.
38. Жилищностроителна кооперация - понятие, възникване, членство. Органи. Контрол за законосъобразност на актовете на органите й. Отговорност на кооператорите.
39. Юридически лица с нестопанска цел - понятие и видове.

40. Сдружения - понятие, възникване, членство, органи, прекратяване.
41. Фондации. Политически партии и движения. Други ЮЛНЦ.
42. Юридически лица с нестопанска цел за обществено полезна дейност.
43. Обекти на гражданските правоотношения - понятие и видове. Вещи, доход и плодове.
44. Ценни книжа, пари и нематериални блага.
45. Имущество - понятие, съдържание, правно положение. Несеквестрируемост и принудително изпълнение.
46. Юридически факти на гражданското право - понятие и видове. Видове източници на гражданските правоотношения.
47. Фактически състави - понятие и видове. Смесени гражданскоправни фактически състави.
48. Придобиване и изгубване на права. Правоприемство - видове, правно значение. Приемство в задълженията – способности. Изменение, изгубване, прекратяване, отказ от права.
49. Правна сделка - произход и сравнителноправна уредба. Понятие. Съпоставяне и отграничаване от юридическите постъпки и други правомерни юридически факти.
50. Видове сделки : едностранни, двустранни, многостранни; между живи и с оглед на смърт; предоставящи имотна облага; възмездни и безвъзмездни; сделки на управление и на разпореждане; каузални и абстрактни; консенсуални и реални; главни и зависими. Фидуциарни.
51. Сключване на сделките. Значение на мълчанието и конклюдентните действия. Разрешение и одобрение на сделката. Сключване на договори на борса и електронен път по електронен път. Сключване на договори при общи условия. Типови договори, бланки и образци. Сключване на административни договори и договори от разстояние.
52. Форма на сделките - понятие и видове. Видове форми за действителност на сделките. Форма за противопоставимост. Процесуалноправно значение на формата.
53. Съдържание на сделката - видове и начини за определянето му. Тълкуване на сделките.
54. Сделки, сключени под условие, срок и тежест.
55. Недействителност на сделките - правна уредба, понятие и видове. Частична, относителна, висяща недействителност.
56. Недействителност на едностранни сделки и на решения на органи на ЮЛ.
57. Нищожни сделки поради противоречие със закона и с добрите нрави. Заобикаляне на закона.
58. Нищожни сделки поради неосъществен фактически състав.
59. Привидни и прикрити сделки. Видове симулация. Подставено лице.
60. Унищожяеми сделки поради недееспособност, грешка и измама.

61. Унищожаеми сделки поради заплашване и по чл.31 от ЗЗД. Крайната нужда като основание за недействителност.
62. Видове съдебен контрол за действителност и за законосъобразност. Извънсъдебно предявяване на недействителността. Предявяване на недействителността и други способи за прекратяване на договора. Потвърждаване. Конверсия.
63. Имуществени последици от недействителните сделки между страните и спрямо трети лица.
64. Представителство - необходимост, понятие. Представително правоотношение. Отграничения. Представителството в гражданското и в търговското право.
65. Приложно поле на представителството. Възникване и прекратяване на представителната власт.
66. Видове представителство. Договаряне сам със себе си. Органно представителство на юридически лица.
67. Упълномощаване - понятие, сключване, форма, правно действие. Видове. Прекратяване. Преупълномощаване.
68. Действие от чуждо име без представителна власт - последици. Потвърждаване и последици.
69. Косвено представителство. Защита на представлявания.
70. Правно значение на сроковете в частното право. Видове срокове и тяхното действие - давностни, преклузивни, рекламационни, гаранционни срокове, срочни права.
71. Погасителна давност - понятие, функции, приложно поле. Погасителна и придобивна давност.
72. Видове давностни срокове и критерии за разграничаване. Конкуренция на давностни срокове.
73. Начало на давностния срок. Броене и край на давностния срок. Погасителна давност при правоприемство.
74. Спиране и на давностните срокове - основания и действие.
75. Прекъсване на давностните срокове - основания и действие. Прилагане на погасителната давност
76. Погасяване по давност и други способи за прекратяване на гражданското правоотношение.

Основна литература

- Русчев, И. Нормативните актове – източник на частното право, С. Албатрос, 2008.
- Ташев, Р. Обща теория на правото. Основни правни понятия, С., 2004

Ташев, Р. Теория на тълкуването, С. 2001
Ганев, В. Обща теория на правото, т.1 и 2, С.1992
Торбов, Ц. История и теория на правото, С. 1992 г.
Фаденхехт, Й. Българско гражданско право, Т. I, Обща част, Отдел I: обективно право, С. 1929 г.
Диков, Л. Курс по българско гражданско право, Т.1, Обща част, С. 1940 г.
Василев, Л. Гражданско право на НРБ.Обща част, С., 1956 г.
Таджер, В. Гражданско право на НРБ,Обща част, Дял I, С.1972, Дял II, С.1973,
Стефанов, Г. Гражданско право, Обща част, С., 1995 г.
Павлова, М. Гражданско право -Обща част, 2 изд., С. 2002 г.
Герджиков, О. Гражданско право - обща част. Казуси, тестове, схеми и др., С., 1983 г.
Христофоров, В. Гражданско и търговско право на капиталистическите държави, С. 1979 г.
Матеева, Е. Договорното представителство в нотариалното производство, С. Феня, 2007.
Карбоние, Ж. Гражданско право. Въведение, С. 1999 г.

Лектор:
проф. д-р Иван Русчев